

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ І ОБ'ЄКТІВ (НА ПРИКЛАДІ СКЛАДНОЇ СИСТЕМИ «КАПІТАЛ»)

Питання розвитку економіки, стійкого, сталого, керованого, безперервного тощо, лежать в полі зору багатьох провідних дослідників. Особливо гостро і по-новому проблема підтримки й адекватного управління розвитком постала у 2020 році з настанням пандемії, спричиненою COVID-19. Управління як складний, багатоаспектний та багатоетапний процес передбачає знання сукупності науково доведених, визнаних та практично підтверджених поглядів та закономірностей функціонування та розвитку керованої системи, ґрунтуючись на чому створюється загальний теоретичний базис, який дозволяє вдосконалювати існуючий та розробляти новий методичний інструментарій впливу на об'єкт управління для досягнення мети та реалізації поставлених завдань [1, с. 13; 2].

Капітал є фундаментальною економічною категорією, тому характеристики окремих аспектів управління розвитком складних систем, здатних до саморозвитку, запропоновано проаналізувати на прикладі капіталу.

Спрямованість розвитку капіталу підприємства передбачає його здатність змінюватись в одних напрямках у більшому ступені ніж в інших.

Закономірність функціонування капіталу означає його відповідність певним законам існування та розвитку суспільства: у разі однакових обставин зміни системи будуть протікати визначеним чином відповідно до причинно-наслідкових зв'язків, що виражені конкретним законом.

Спадковість системи «капітал» характеризує закономірність передачі домінуючих та рецесивних ознак на окремих етапах еволюції від старого покоління системи до нового. Так, капітал підприємства на початкових стадіях розвитку суспільства розглядався як джерело доходу, потім як фактор виробництва, потім як носій вартості та соціально-економічних відносин, що є його домінуючими ознаками, які не втратили своєї актуальності й сьогодні. А наприклад, ототожнення грошей і капіталу, абсолютизація будь-якої з його складових – це те, від чого відмовилась сучасна теорія і практика.

Прагнення стану стійкої рівноваги передбачає адаптацію параметрів системи до швидкоплинних змін зовнішнього середовища, до конкретних ситуацій через високу організованість самої системи та її керуючої підсистеми. Альтернативність шляхів

функціонування та розвитку пояснюється, по-перше, тим що в стані близькому до рівноважного, досягти певної мети можна декількома шляхами, а по-друге, в стані далекому від точки рівноваги і близькому до біфуркації перед системою відкривається поле шляхів розвитку, яке має безліч векторів, тобто безліч альтернатив.

Пріоритет інтересів системи глобального рівня вимагає реалізувати перш за все мету глобальну, або мету системи в цілому, а не навпаки. Розвиток капіталу підприємства, вихід його на новий кількісно-якісний рівень функціонування переважає часткові цілі його компонентів, приріст фінансового капіталу, чи прискорене відновлення фізичного тощо. Якщо система в цілому здійснить якісний ривок, то і кожен її компонент автоматично реалізує певні завдання та мету. Тут також варто згадати про синергетичні ефекти: якщо елементи системи цілеспрямовано й узгоджено діятимуть, їх прагнення та витрати матимуть один вектор дії, тобто мету всієї системи, то на виході отримаємо ефект, що перевищить суму результатів окремих компонентів. І навпаки, якщо кожна підсистема капіталу підприємства, фінансова, фізична, інтелектуальна, матиме за пріоритет окрему власну мету, нехай навіть таку, що співпадає із загальною стратегією, то на виході можна отримати сукупний результат, менший за суму результатів окремих компонентів.

Таким чином, капітал підприємства має всі важливі властивості, що притаманні системам, що обов'язково слід враховувати під час управління.

Єдиної загальнознаної теорії синергетики не існує, але щодо її основних ідей серед вчених протиріч немає. Стисло загальні положення синергетики можна представити наступним чином:

1. Об'єктом дослідження є складні, нелінійні, відкриті, нестабільні системи, в яких відбуваються якісні зміни, виявляються емерджентно нові якості, виникають просторові, часові, просторово-часові або функціональні структури, що можуть біти впорядкованими та хаотичними.

2. Система та її складові є динамічними утвореннями.

3. Розвиток системи має нелінійний характер, протікає шляхом зростання складності й упорядкованості і є чергуванням двох основних фаз: перша фаза – це еволюційний розвиток з передбачуваними лінійними змінами, що підводять у підсумку систему до певного нестійкого, а потім і критичного

стану (точки біфуркації); друга фаза – стрибкоподібний вихід з критичного стану і перехід у новий близький до стійкого стан з більшим ступенем складності й упорядкованості.

4. Вибір напрямку розвитку після точки біфуркації є випадковим і незворотнім, тобто існує велика кількість шляхів розвитку системи.

5. Конкретна система існує в середовищі, що є її субстратом, тобто основою, в якій утворилась та розвивається система.

6. Середовище – це сукупність складових об'єктів, що знаходяться в динаміці. Взаємодія досліджуваних об'єктів характеризується як близькодія – контактна взаємодія. У складі системи реалізується дальня дія – опосередкована (інформаційна) взаємодія.

7. Розрізняють процеси організації та самоорганізації. Загальною їх ознакою є підвищення порядку внаслідок протікання процесів, протилежних встановленню динамічної рівноваги незалежно взаємодіючих елементів середовища (також віддалення від хаосу за іншими критеріями). Організація на відміну від самоорганізації може характеризуватися утворенням однорідних стабільних статичних структур.

8. Базовими принципами самоорганізації є виникнення і посилення порядку через флуктуації – випадкові відхилення параметрів стану системи від середніх значень, а також позитивний зворотний зв'язок – накопичення і підсилення змін у системі, що зумовлює виникнення нового порядку і структури.

9. Результатом самоорганізації є виникнення, взаємодія, а також взаємна сумісна дія (кооперація) динамічних об'єктів (підсистем) більш складних з інформаційної точки зору, ніж елементи, з яких вони виникають.

10. Спрямованість процесів самоорганізації зумовлена внутрішніми властивостями об'єктів у їх індивідуальному та колективному прояві, а також впливом з боку середовища, в якому міститься система.

11. Поведінка елементів (підсистем) в цілому не є жорстко детермінованою.

12. Процеси самоорганізації протікають поруч з іншими процесами, зокрема протилежно спрямованими, і можуть або переважати останні (прогрес), або поступатися їм (регрес).

13. Процеси руйнування і утворення, деградація та еволюція систем щонайменше рівноправні.

14. Процеси творення (самоорганізації, зростання складності) мають єдиний алгоритм незалежно від природи систем, у яких вони відбуваються [3].

Проведені дослідження відносно сутності, структури та базисних властивостей капіталу викладені у [3] і дозволяють сформулювати основні концептуальні положення управління капіталом підприємства з урахуванням синергетичних засад:

1. Капітал підприємства є складною, нелінійною, відкритою, нестабільною системою, в

якій відбуваються якісні зміни, виявляються емерджентно нові якості, виникають просторові, часові, просторово-часові або функціональні структури, що можуть бути впорядкованими та хаотичними.

2. Капітал підприємства існує, поки існує підприємство, але після ліквідації підприємства капітал не зникає з економічного простору.

3. Капітал підприємства самоорганізується, саморегулюється, саморозвивається, що підтверджується історично, а також відповідністю всім класифікаційним ознакам синергетичних систем.

4. В процесі свого розвитку на мікрорівні в структурі капіталу відбуваються ті ж самі зрушення, що й на макрорівні з урахуванням наступної закономірності: чим вищий порядок розвитку капіталу, тим більшою є цінність та питома вага його інтелектуальної складової.

5. Функціонування капіталу підприємства буде більш ефективним у разі управління ним з урахуванням законів, положень та принципів синергетики.

6. В процесі управління капіталом підприємства, зважаючи на синергетичний принцип доповнення, слід враховувати й традиційний підхід, оскільки іманентні властивості системи можуть тяжити до еволюційного розвитку, тривалий час система може знаходитись у стані, близькому до рівноважного, коли застосування синергетичної методології є зайвим.

7. У рівноважному чи нерівноважному стані функціонування системи „капітал підприємства” буде більш ефективним, якщо матиме місце узгоджена взаємодія, узгоджене функціонування фізичної, фінансової та інтелектуальної підсистем, на що слід спрямовувати управлінську дію.

8. Метою управління капіталом підприємства має бути його розвиток, оскільки існують два протилежно спрямовані вектори функціонування системи – розвиток та руйнація системи. Якщо капітал підприємства не буде розвиватися, то в критичний момент не зможе зберегти себе як систему.

9. Траєкторія функціонування та розвитку капіталу як системи визначається цілями-атракторами функціонування та розвитку, розпізнавання яких дозволяє перейти від непередбачуваної поведінки системи за алгоритмом дисипативної структури до спрямованого руху впродовж бажаних інваріантних розмаїть – цільових атракторів.

10. Розвиток капіталу підприємства є необхідною умовою розвитку систем вищого рівня – підприємства, міста, країни, світової економіки.

Список літератури

1. А. Л. Гапоненко, А. П. Панкрухин, Теория управления. Москва: Изд-во РАГС, 2003.
2. Дж. В. Гиг Прикладная общая теория систем. В 2-х кн. Кн. 2 Москва: Мир, 1981.

3. І. М. Чмутова, О. В. Пересунько Капітал підприємства: аналіз, оцінка, інструменти управління та роль банківської системи у його фінансуванні: Монографія. Харків: ФОП Павленко О.Г.; ВД «ІНЖЕК», 2010.

UDK 330.34(063)
E45

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Харківського національного університету імені Сергія Кузнеця
(протокол № 5 від 26 жовтня 2020 року)*

Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця : матеріали V науково-практичної конференції / тези доповідей, 26–27 листопада 2020 р. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 410 с.

ISBN 978-966-992-260-1

У збірнику наведено матеріали V науково-практичної конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця». Представлено теоретичні та практичні результати наукових досліджень і розробок вчених щодо проблем економічного розвитку, циклічної динаміки соціально-економічних процесів, модернізації системи освіти, соціального розвитку суспільства, використання сучасних інформаційних технологій в управлінні системами, моделювання бізнес-процесів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

*За достовірність викладених фактів, цитат та інших відомостей
відповідальність несе автор.*

UDK 330.34(063)

ISBN 978-966-992-260-1

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2020
© Видавничий дім «Гельветика», 2020

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ І ОБ'ЄКТІВ (НА ПРИКЛАДІ СКЛАДНОЇ СИСТЕМИ «КАПІТАЛ»)

Питання розвитку економіки, стійкого, сталого, керованого, безперервного тощо, лежать в полі зору багатьох провідних дослідників. Особливо гостро і по-новому проблема підтримки й адекватного управління розвитком постала у 2020 році з настанням пандемії, спричиненою COVID-19. Управління як складний, багатоаспектний та багатоетапний процес передбачає знання сукупності науково доведених, визнаних та практично підтверджених поглядів та закономірностей функціонування та розвитку керованої системи, ґрунтуючись на чому створюється загальний теоретичний базис, який дозволяє вдосконалювати існуючий та розробляти новий методичний інструментарій впливу на об'єкт управління для досягнення мети та реалізації поставлених завдань [1, с. 13; 2].

Капітал є фундаментальною економічною категорією, тому характеристику окремих аспектів управління розвитком складних систем, здатних до само-розвитку, запропоновано проаналізувати на прикладі капіталу.

Спрямованість розвитку капіталу підприємства передбачає його здатність змінюватись в одних напрямках у більшому ступені ніж в інших.

Закономірність функціонування капіталу означає його відповідність певним законам існування та розвитку суспільства: у разі однакових обставин зміни системи будуть протікати визначеним чином відповідно до причинно-наслідкових зв'язків, що виражені конкретним законом.

Спадковість системи «капітал» характеризує закономірність передачі домінуючих та рецесивних ознак на окремих етапах еволюції від старого покоління системи до нового. Так, капітал підприємства на початкових стадіях розвитку суспільства розглядався як джерело доходу, потім як фактор виробництва, потім як носій вартості та соціально-економічних відносин, що є його домінуючими ознаками, які не втратили своєї актуальності й сьогодні. А наприклад, ототожнення грошей і капіталу, абсолютизація будь-якої з його складових – це те, від чого відмовилась сучасна теорія і практика. Прагнення стану стійкої рівноваги передбачає адаптацію параметрів системи до швидкоплинних змін зовнішнього середовища, до конкретних ситуацій через високу організованість самої системи та її керуючої підсистеми. Альтернативність шляхів функціонування та розвитку пояснюється, по-перше, тим що в стані близькому до рівноважного, досягти певної мети можна декількома шляхами, а по-друге, в стані далекому від точки рівноваги і близькому до біфуркації перед системою відкривається поле шляхів розвитку, яке має безліч векторів, тобто безліч альтернатив.

Пріоритет інтересів системи глобального рівня вимагає реалізовувати перш за все мету глобальну, або мету системи в цілому, а не навпаки. Розвиток капіталу підприємства, вихід його на новий кількісно-якісний рівень функціонування переважає часткові цілі його компонентів, приріст фінансового капіталу, чи прискорене відновлення фізичного тощо. Якщо система в цілому здійснить якісний ривок, то і кожен її компонент автоматично реалізує певні завдання та мету. Тут також варто згадати про синергетичні ефекти: якщо елементи системи цілеспрямовано й узгоджено діятимуть, їх прагнення та витрати матимуть один вектор дії, тобто мету всієї системи, то на виході отримаємо ефект, що перевищить суму результатів окремих компонентів. І навпаки, якщо кожна підсистема капіталу підприємства, фінансова, фізична, інтелектуальна, матиме за пріоритет окрему власну мету, нехай навіть таку, що співпадає із загальною стратегією, то на виході можна отримати сукупний результат, менший за суму результатів окремих компонентів. Таким чином, капітал підприємства має всі важливі властивості, що притаманні системам, що обов'язково слід враховувати під час управління. Єдиної загально визнаної теорії синергетики не існує, але щодо її основних ідей серед вчених протиріч немає. Стисло загальні положення синергетики можна представити наступним чином:

1. Об'єктом дослідження є складні, нелінійні, відкриті, нестабільні системи, в яких відбуваються якісні зміни, виявляються емерджентно нові якості, виникають просторові, часові, просторово-часові або функціональні структури, що можуть біти впорядкованими та хаотичними.

2. Система та її складові є динамічними утвореннями.

3. Розвиток системи має нелінійний характер, протікає шляхом зростання складності й упорядкованості і є чергуванням двох основних фаз: перша фаза – це еволюційний розвиток з передбачуваними лінійними змінами, що підводять у підсумку систему до певного нестійкого, а потім і критичного стану (точки біфуркації); друга фаза – стрибкоподібний вихід з критичного стану і перехід у новий близький до стійкого стан з більшим ступенем складності й упорядкованості.

4. Вибір напрямку розвитку після точки біфуркації є випадковим і незворотнім, тобто існує велика кількість шляхів розвитку системи.

5. Конкретна система існує в середовищі, що є її субстратом, тобто основою, в якій утворилась та розвивається система.

6. Середовище – це сукупність складових об'єктів, що знаходяться в динаміці. Взаємодія досліджуваних об'єктів характеризується як близькодія – контактна взаємодія. У складі системи реалізується дальня дія – опосередкована (інформаційна) взаємодія.

7. Розрізняють процеси організації та самоорганізації. Загальною їх ознакою є підвищення порядку внаслідок протікання процесів, протилежних встановленню динамічної рівноваги незалежно взаємодіючих елементів середовища (також віддалення від хаосу за іншими критеріями). Організація на відміну від самоорганізації може характеризуватися утворенням однорідних стабільних статичних структур.

8. Базовими принципами самоорганізації є виникнення і посилення порядку через флуктуації – випадкові відхилення параметрів стану системи від середніх значень, а також позитивний зворотний зв'язок – накопичення і підсилення змін у системі, що зумовлює виникнення нового порядку і структури.

9. Результатом самоорганізації є виникнення, взаємодія, а також взаємна сумісна дія (кооперація) динамічних об'єктів (підсистем) більш складних з інформаційної точки зору, ніж елементи, з яких вони виникають.

10. Спрямованість процесів самоорганізації зумовлена внутрішніми властивостями об'єктів у їх індивідуальному та колективному прояві, а також впливом з боку середовища, в якому міститься система.

11. Поведінка елементів (підсистем) в цілому не є жорстко детермінованою.

12. Процеси самоорганізації протікають поруч з іншими процесами, зокрема протилежно спрямованими, і можуть або переважати останні (прогрес), або поступатися їм (регрес).

13. Процеси руйнування і утворення, деградація та еволюція систем щонайменше рівноправні.

14. Процеси творення (самоорганізації, зростання складності) мають єдиний алгоритм незалежно від природи систем, у яких вони відбуваються [3].

Проведені дослідження відносно сутності, структури та базисних властивостей капіталу викладені у [3] і дозволяють сформулювати основні концептуальні положення управління капіталом підприємства з урахуванням синергетичних засад:

1. Капітал підприємства є складною, нелінійною, відкритою, нестабільною системою, в якій відбуваються якісні зміни, виявляються емерджентно нові якості, виникають просторові, часові, просторово-часові або функціональні структури, що можуть бути впорядкованими та хаотичними.

2. Капітал підприємства існує, поки існує підприємство, але після ліквідації підприємства капітал не зникає з економічного простору.

3. Капітал підприємства самоорганізується, саморегулюється, саморозвивається, що підтверджується історично, а також відповідністю всім класифікаційним ознакам синергетичних систем.

4. В процесі свого розвитку на мікрорівні в структурі капіталу відбуваються ті ж самі зрушення, що й на макрорівні з урахуванням наступної закономірності: чим вищий порядок розвитку капіталу, тим більшою є цінність та питома вага його інтелектуальної складової.

5. Функціонування капіталу підприємства буде більш ефективним у разі управління ним з урахуванням законів, положень та принципів синергетики.

6. В процесі управління капіталом підприємства, зважаючи на синергетичний принцип доповнення, слід враховувати й традиційний підхід, оскільки іманентні властивості системи можуть тяжіти до еволюційного розвитку, тривалий час система може знаходитись у стані, близькому до рівноважного, коли застосування синергетичної методології є зайвим.

7. У рівноважному чи нерівноважному стані функціонування системи „капітал підприємства” буде більш ефективним, якщо матиме місце узгоджена взаємодія, узгоджене функціонування фізичної, фінансової та інтелектуальної підсистем, на що слід спрямовувати управлінську дію.

8. Метою управління капіталом підприємства має бути його розвиток, оскільки існують два протилежно спрямовані вектори функціонування системи – розвиток та руйнація системи. Якщо капітал підприємства не буде розвиватися, то в критичний момент не зможе зберегти себе як систему.

9. Траєкторія функціонування та розвитку капіталу як системи визначається цілями-атракторами функціонування та розвитку, розпізнавання яких дозволяє перейти від непередбачуваної поведінки системи за алгоритмом дисипативної структури до спрямованого руху впродовж бажаних інваріантних розмаїть – цільових атракторів.

10. Розвиток капіталу підприємства є необхідною умовою розвитку систем вищого рівня – підприємства, міста, країни, світової економіки.

Список літератури

- [1] А. Л. Гапоненко, А. П. Панкхухин, Теория управления. Москва: Изд-во РАГС, 2003.
- [2] Дж. В. Гиг Прикладная общая теория систем. В 2-х кн. Кн. 2 Москва: Мир, 1981.
- [3] І. М. Чмутова, О. В. Пересунько Капітал підприємства: аналіз, оцінка, інструменти управління та роль банківської системи у його фінансуванні: Монографія. Харків: ФОП Павленко О. Г.; ВД «ІНЖЕК», 2010.

S. V. Dobryn, M. A. Kira. ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF MANAGEMENT OF FINANCIAL RESOURCES.....	43
А. А. Дюк. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СЕЛІ.....	45
А. О. Єніна, О. В. Костяна. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ МИТНОЇ СПРАВИ.....	47
Л. В. Срофесенко. ПІДПРИЄМНИЦЬКІ РИЗИКИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	49
В. А. Захаров, Г. В. Демченко. СКЛАДОВІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМ МЕНЕДЖМЕНТОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	51
R. Ye. Zvarych, I. Ya. Zvarych. GLOBAL ECONOMIC ARCHITECTURE SHIFT UNDER COVID-19.....	53
А. С. Зілінська, В. І. Мельник. ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	55
Д. О. Зубко. СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ БРЕНДОМ.....	57
A. Islamgaleyev, M. Petrova. IMPROVEMENT OF CUSTOMER-ORIENTED MANAGEMENT OF METAL TRADING COMPANIES.....	59
В. В. Іванієнко. ЗАГРОЗИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ І ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	61
І. Я. Іпполітова, М. М. Салун. ОЦІНЮВАННЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTІ БІЗНЕС-ПОРТФЕЛЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	62
Т. В. Калашнікова. ВИКОРИСТАННЯ ОЩАДЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	64
О. Kanova, K. Kryvobok. PRACTICAL EXPERIENCE OF THE PARTNERSHIP PROJECTS IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	66
К. А. Кіріченко. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР.....	68
К. В. Ковальчук, М. Р. Подорожна. МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ПОЗИЦІОНУВАННЯ БРЕНДУ В МІЖНАРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	70
М. В. Ковтун. ІННОВАЦІЙНІСТЬ У СОЦІАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ.....	72
О. В. Козирєва, О. І. Гарафонова, М. Є. Іванов. ШЛЯХИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	74
О. М. Колодізов, О. І. Лозинська. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІК.....	76
O. Kolodiziev, I. Pleskun. IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGICAL TOOLS OF RISK-CONTROL OF BANK CUSTOMERS IN THE FINANCIAL MONITORING SYSTEM.....	78
А. А. Кудь. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	80
T. Kuzenko, N. Sablina. PLACE OF CONTROLLING IN STRENGTHENING THE ENTERPRISE'S FINANCIAL SECURITY.....	82
V. Laptiev, D. Kasmin. THE SOCIO-CULTURAL ASPECT OF MEDIATION IN CONFLICT MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE LEVEL.....	84
О. В. Лебідь. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ І ОБ'ЄКТІВ (НА ПРИКЛАДІ СКЛАДНОЇ СИСТЕМИ "КАПІТАЛ").....	86

Наукове видання

Тези доповідей

матеріали V науково-практичної конференції
«Економічний розвиток і спадщина
Семена Кузнеця»

26–27 листопада 2020 р.

Відповідальний за випуск: Євсеєв С. П.

Комп'ютерна верстка: Семенченко Ю. С.

Підписано до друку 16.11.2020 р. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Arial. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 47,66. Наклад 300. Замовлення № 1120-264
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво та виготовлення – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (0552) 39 95 80
+38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.